

РЕКОМЕНДУЕТСЯ ВСЕМ
 ВСЕМИРНО-ИЗВЕСТНАЯ АМЕРИКАНСКАЯ КОСМЕТИКА

Арт. Клара Юнг

ИМША
Метаморфоза

КРЕМ-МЫЛО-ПУДРА

Против веснушек и для белизны и
 нежности кожи

ОДИН ИЗ МНОГОЧИСЛЕННЫХ ОТЗЫВОВ

Отзыв всемирно-известной американской артистки КЛАРЫ ЮНГ (перевод с английского)

М. Г. Я употребляла мыло и крем „ИМША“ и нахожу их наилучшими туалетными средствами. Эти препараты придают лицу свежий и юный вид. 11—ХН—25 г. КЛАРА ЮНГ

Требуйте везде только с подписью *Imsha*

БЕРЕГИТЕ ВОЛОСЫ

МОЙТЕ ГОЛОВУ
 УПОТРЕБЛЯЯ

МАРКА
 фирмы.

ШАМПОНЬ

МАРКА
 фирмы.

ТОЛЬКО Г. ПЕТРОВА

ЕГО ДОСТОИНСТВА:

ВОЛОСЫ ПЫШНЫЕ, БЛЕСТЯЩИЕ И БЕЗ ПЕРХОТИ. ВОЛОСЫ НЕ ЖИРНЫЕ. ПРЕВОСХОДНАЯ ЧИСТКА КОРНЕЙ ПОДВОЛОСНОЙ ПОЧВЫ. ПРЕДОХРАНИТЕЛЬНОЕ СРЕДСТВО ПРОТИВ ВЫПАДЕНИЯ ВОЛОС. НАИЛУЧШИЙ И САМЫЙ ДЕШЕВЫЙ УХОД ЗА ВОЛОСАМИ.

ПРОДАЕТСЯ в аптеках и магазинах санитарии и гигиены
 Пробный пакет высылается по получ. 20 к. почтов. марками.

Адресовать:

Г. Петрову, Москва, почтамт, ящик № 755.

Для оптовых: Москва 20, Ухтомская, 40.

Этикет заявлен комитету
 по делам изобретений
 ВСНХ № 131.

Шампунь разрешен Мос-
 здравотделом: отношение
 № 986123.

ДОПУСКАЕТСЯ РАССРОЧКА!

НОВ. ПАССАЖ № 19

ПР. Т-ВО

РУССКИЕ „ШПАЛЕРЫ“

ОБОИ
 КЛЕЕНКА
 РАМЫ
 БАГЕТ
 КАРТИНЫ
 ГРАВЮРЫ
 окантовка

ДОПУСКАЕТСЯ РАССРОЧКА!

ДИВАНЫ, ТАХТЫ, СТУЛЬЯ И МАТРАЦЫ

СОБСТВЕННОГО ПРОИЗВОДСТВА

ПРОДАЮТСЯ НЕДОРОГО

ТАМ ЖЕ ПРИЕМ ЗАКАЗОВ и РЕМОНТ

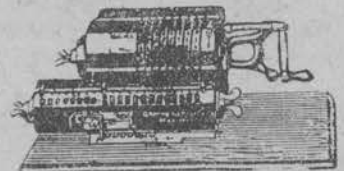
Красно-Октябрьск. (б. Контор.), 42, во дворе, Л. Капун.

1-я образцовая ремонтная мастерская

„ТЕХНОТРУД“

Срочное исполнение ремонта и
 реставрация пишущих машин,
 арифмометров и контрольных
 касс

Харьков, ул. Свердлова № 3.
 Телефон № 17-86.

СПЕЦИАЛЬНАЯ ВЫСЫЛКА МЕХАНИКОВ ПО ВЫЗОВАМ

РІК ВИДАННЯ III.

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

№ 18
1-20 травня
1927 року

ВСЕСВІТ

ХАРКІВ,
вулиця Карла
Лібкнехта № 11

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

IV ВСЕСОЮЗНИЙ З'ЇЗД РАД

Тов. Петровський і тов. Уразбеков (предст. Узбекистана)

НА КУЗЬКИНІЙ ДАЧІ

Оповідання К. Анищенка

ОДЦВІТАЛА калина—пройшли останні холодні ночі. Перепадали теплі тихі дощі, а на кінець квітня проторохтів перший грім. Смугами-гонами випав град.

Сонце ростило градинки і густа пара з землі густим туманом обняла старовинний парк і поля. Роспустились бруньки й на дубі. На ланах з'явилися гречкосії і пішли гуляти всклад і врозгін. Заспівали в парку солов'ї—до ранньої зорі вешталась в парку городяне-санаторійці.

А ночами зібралась буря—сліпила блискавкою, лил дощ відрами та яскравими зарницями освітлювала хатки санаторії „Кузькина дача“. На ранок, в легкому тумані холодної роси, за березового гаю комунальної економії Вільгельміна Карловна Гросбутерброд, вставало травневе сонце.

Якось одного туманного травневого ранку, одночасно з сонцем, інструктор народньої праці на Кузькиній дачі, товариш Русакова, Олена Дмитровна, в порядку пролетарської дисципліни видала наказ колишній манашці, а нині товарищі Оришці, що виконувала окремі обов'язки при товаришові інструкторові, садовити городину. А товариш Дикий, технік санаторія і сезонний чоловік Руса-

обов'язки перед законною супругою. Одне слово; щоб баби мені були—розраховуватись з ними я буду сама... Як інструктор державної праці я проваджу досвід. Зрозумів?

— Гляди вскочись...

— Плювати і не ростирати!..

Так наказ було видано. Русакова вийшла за гаєчок...

Старовинний парк, в яскравому виблиску сонця, при пташиних співках-перегуках був повний хмільної весінньої симфонії. А коло ганку на сонечку сиділи селянки. Із хижки з цікавістю коза розглядала гостей.

— Здоровенькі будьте, Олено Дмитровна... Добридень.

— Добридень. Чого вам?

— Почули ми, що ви городи садовитимете—прибігли підсобить: що робити?

— Не потрібні ви мені, у нас своя комуна велика.

— Візьміть Олено Дмитровна, Христа ради візьміть. З Лисянки за сім верств до вас бігли, як до бога... Чутка до того була у нас, що простих бабів ви навчаєте, як його ховяйнувати... От і прибули. Згляньтеся на нашу бідність і темноту.

— Не можу. Коли дурно хочете вчитись—ставайте, а пайки в мене ученицям не дають...

— То нічого, бг з ним

IV ВСЕСОЮЗНИЙ З'ЇЗД РАД

кової повинен був доставати чорноробочу силу, що була в його розпорядженні.

— Оленочко, серденько, я не маю права розпорядитися державною робочою силою, а до того ж—за роботу пайка видається... Без пайки мужики не стануть робити, а взагалі для якого лідка тобі город. Я ж на це не маю права...

— Забудь про свої права, а пам'ятай про

Делегати Узбекістана, Туркменістана й Башкірії; між ними дві делегатки України
Вгорі ліворуч—тов. Ворошилов, праворуч—тов. Орджонікідзе

з тією пайкою, ми—дурно, за харчі... За шматок хліба... Нам нічого, а от дітям по скибочці хлібця... Дуже дівтора захляла на картоплі та висівках... Згляньтеся Олено Дмитровна.

— Ну, коли так—добре: я не ворог народів. Тоді й до діла: ти молодичко будеш робити тички, ви бабусі, город копати... Ге й Оришко бери всю капелю під свою команду—закомисарювай... А от ти, дівонько, випусти козу і попаси її.

Соловей гукнув у березовому гаю

IV ВСЕСОЮЗНИЙ З'ЇЗД РАД

Вільгельміна Карловна. Цівкала чичточка і десь поблизу довбав сосну дягель... Вітер струснув молоду березку... Пахощі липи, берези та гіркуватий дух сосни переливалися з солов'їним співом, гойдаючись в соняшних хвилях.

— Хліба сьогодні не видадуть, — мовила Оришка до Русакової, хмуро поглядаючи на бабів. — А ці линди пружорливі... жадющі...

— Виладуть, — я на-

ни Дмитровни Русакової смутної тривоги за майбутнє. Товариші-бо такі круті і скорі на розправу. Русаковій все здається, що ось-ось її потягнуть на суд-розправу... Що правда, в за віщо. Але коли вже відповідати за щось, то по правилу: с'м раз бавилась, а разкалялась...

Сонце світить, безхмарне небо і свище соловей, а в товариша інструктора марудно на серці...

Тов. Коваль — делегатка України

Типи делегаток на IV Всесоюзний З'їзд Рад

пишу записку до завгоспа... Для мене видадуть... Але, Оришко, дивись мені, щоб хліба дурно не їли...

— У мене не розігнуть спину!..

— Пан-технік казали, що мене пошлють сміття в парку замітати, — промовила худавагітна жінка, — в ластовинню, як гороб'яче явчко.

Русанова глянула на випнутий живіт селянки, перевела погляд на біде в чорножовтеньких плямах худе обличчя... Байдуке кинула:

— Як собі знаєш...

До городу надійшла і Вільгельміна Карловна Гросбутерброд, колишня московська ковбасниця, пухка сиранимка...

— За хліб? — спитала колишию манашку, — переступи мені хоч одну.

— Беріть он-ту пузату возулю...

Ані буїна краса старовинного парку, ані поживна посада інструктора народньої праці в санаторії „Кузькина дача“, ані сезонне кохання з техніком Диким, старуватим багатим підрядчиком, не могли приглушити в душі Оле-

— Олені Дмитровні, щира повага і привіт!

— А, доктор, Будь ласка, сідайте до мене... Гляньте но, яка могутня краса навкруги... ось „божі корівки“... Все смакує насолоду буття: живе і множитьься.

Доктор Уздечкин, кривий, виснажений, підстаркуватий чоловік, в потертій шкуринці, сів рядом з Русаковою.

— Що казати: роскіш! Крашого місця для санаторія і не вдумавш...

— Ви задоволені, докторе?

— Дуже. Люблю, знаєте, природу... А тут до величньої природи й парк оповитий кріпацькими легендами, що ховаються між трьохсотлітніх дубів... Дуже хороше... Тільки, знаєте, б'є його знає від чого, а на душі якась хмара... турбота...

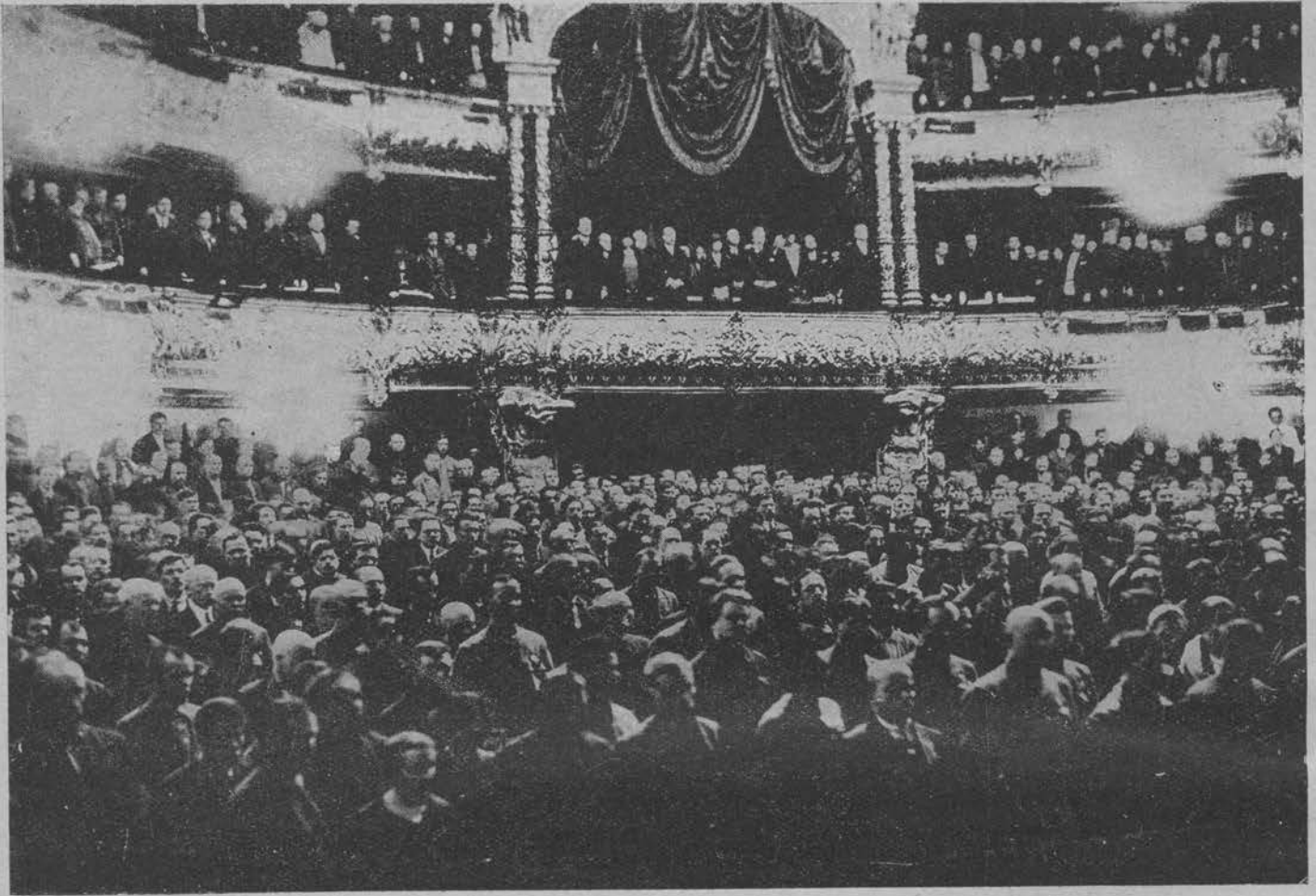
— Чому ж у вас? Вам-грійся собі на сонці, слухай солов'їв та рахуй, скільки возуля накуе жити... От нам, що мобілізовані в порядку трудової загальногромадської повинности.

— І не скажу вам, кому з нас краще, а голова забита клопотом. Хочу оце і вас, Олено Дмитровно, ласкаво прохати — підтримайте, коли доведеться, мов прохання перед

Тов. Боровиченко — делегатка Полтавщини

ІV ВСЕСОЮЗНИЙ З'ЇЗД РАД

Засідання в Великому театрі

товаришем главуправом: клопочу, бачте, щоб втиснутись до санаторія не пансіонером, а дівкою особою. Як на мене, то тут за саму пайку можна служити...

— О, так, пайки тут не погані... Бажаю вам їх доскочити, а я з свого боку з задоволенням на ваш млин воду гребтиму.

— Красенько дякую.

Доктор, на знак вдячності, переставив свої миліці, нагнувся до рожево-білої шиї Русакової і щось прошепотів. Русакова недовірдливо одсунулась. Посміхаючись задумливо сказала:

— Ото вийшов би „номер“... Тоді кінець усім митарствам і поневірянням.

— Звичайно... але це, мені здається, дурні мрії, або, краще,—на вербі груші... А нам треба мріяти про хліб насушний... Я до вашої хати, власне, по ділу пришкандибав: товариш Дикий дома?

— В хаті, будь ласка.

Уздечкин зійшов на ганок. Русакова недоброзичливо дивилась йому в спину, на те, як він волочив ревматичні ноги на костурах...

— Марійко, Марійко... йди серденько до мене... Орису, дай-но шматок хліба для Марійки.

Біленька кізочка, з борідкою та ріжками питливо поглядала з-за горішини: за козою стояло простоволосе дівча і також питливо виглядало із-за горішини...

Кізочка нюхнула повітря і сміло рушила до хазяйки. Але раптом дівча перелякано крикнуло, а коза метнулася в бік і зникла в березняку. Якийсь хлопчак, з дубиною в руці з'явився і зник між деревами...

* * *

Березовою алеєю, в глибину парку, до річки, прямувала юрба простоволосих хлопчаків, з відерцями та вудками в руках. Один із них зупинився, свиснув і захоплено вигукнув до Русакової:

— Гей ти дура дзьобана, ти тут? Братва, ось де наша Оленка... А ми думали, що тебе чикнули...

Хлопчаки оточили Русакову. Оришка підійшла з окрайцем хліба для кози.

— Тітко, дай хліба...

— Ну, як же ви діточки мої золотенькі, — спитала Русакова.

— Ми є, а ти знов примазалась... Скажи, хай дадуть нам пошамать. Город садять теж для тебе?.. Садови побільш огірків та картоплі—в гості будемо...

— Оришко, неси ще хліба.

Хлопчаки жадібно їли хліб. Старший із них вів розмову:

— Як тобі перо, значить, усталили, ми без тебе й почали викомарювать — з голодухи більше... А весни діждали — на утьок. В тутешніх лісах і літо проживем. Нам не первина...

Айда, братва, за рибою... Бувай, Оленка, не старенька.

— До побачення, дура дзьобата! Садови побільше огірків...

Юрба рушила. Навдогін, захакавшись, верхом на дубині, підлетів той, що злякав козу і дівчинку...

— О-о-о, Оленка! — здивувався хлопець.—Пошамать у тебе знайдеться? Дай хлібця...

— А ти посидь зі мною, Петрусь.

— Чому ні, посижу. А коза твоя? Хотів я позбивать у неї роги. Добре можна продать: на хунт хліба за роги дадуть завжди...

— Не смій мені чіпати козу—вона моя...

— Ти, значить, зовсім обуржулась?.. Давай хліба за козу, а то зажену твою козу к бісовій матері... Не віриш? Ну, мені ніколи з тобою теревені точить—наші вже напевне вишукують де землянку копати і де що тут можна ляснути... До чорта в парку всяких паразитів, що вигріваються на сонці та сороці під хвіст заглядають, коло них ми поживимось... Сволота в пролетарію грається... А головне тут ліс: там хороші молоді березки—будемо постачати в місто віники в лазні... Ну, а через річку йшли, там тобі риби, а раків!

В'юнкий хлопчина озирив все очима дорослої людини, що переповнена буйної енергії і великими замислами.

Драна бруднюща сороччина соромливо вкривала частини його засмальцьованих грудей та спини, а штани були цілі лише на пояску. Куштики дитячого волосся стирчали на Петрусовій голові, як стріха на убогій сілеській хаті.

На прохання Русакової посидіти Петрусь по дідівськи обіперся на дубину і ногу за ногу заклавав...

— Коли тобі вже так хочеться—можу постояти... Давай ще хліба...

— Оришко, ще хліба...

В Русакової заніло в грудях. Несподіваний наскок дітей нагадав одну із сторінок її служіння пролетаріату.

Дантистка по фаху, купецька дочка родом, вона мобілізована в порядку загально-громадської трудової повинності, виступила... на педагогічному полі. І „дочка куховарки і грузчика“ одержала в завідування дитячий будинок...

Одним махом „викурила“ вона попередню завідательку, якусь вчену печерицю, як соціально небезпечний „елемент“, роздобула реквізовані меблі—роскішні меблі з буржуазних будинків. Організувала господарство як свій зубодерний кабінет: завгосп—приятелька, колега по зуболікарських курсах... В дитячому будинку завела „пролетарську“ дисципліну: жодного прояву дитячої волі, ніякої сваволі, жодної критики... Дозволялось лише одно—підлизування до завбудинку.

Був навіть проєкт додатком до меню ввести „березову кашу“ для „чортів“ і „байстриюків“,— як називав керперсонал своїх питомців,—але „чорти“ та „байстриюки“, при натяках на додаткове блюдо, одверто казали:

Новий італійський посол в С.Р.С.Р, г. Черутті

На доклад прийшла і попередня завідувателька, вчена печериця і привела з собою ще й якусь „партійну шишку“.

„Спробуй. Задерем і тобі спідницю“... Так і довелось одмовитися від цієї значної частини виховавчого програму.

За те панський „особняк“ в столичній околиці, з вивіскою „Притулок пролетарських дітей такого-то району“ став місцем жвавої діяльності: з'їзди по пролетарському вихованню, питання жіночої емансипації в Абисинії та Гонолулу...

Скрізь і завжди головою Русакова: сива з буйними волосом, стрижена, з гарним привабливим обличчям та умінням „як слід“ носити добру англійську спідницю, — Олена Дмитровна уміла робити „вразіння“ на аудиторію. І слава „завпритулком“ перейшла всі кордони столичної околиці.

Сидючи вечорами після засідання чи доповіді про гірку долю абисинських жінок,—Русаква казала до своїх:

— Ім верзи, що на язичі за все лясають у долоні й вухами теліпають... А головна їхня турбота і таємна думка: даремно пообідати в притулку. Доля абисинських жінок їм байдуже... Ха-ха-ха. Я надумала оце позозити попа в решеті...

Свої вихваляли Олену Дмитровну:

— У тебе завжди янгольський голосок, та чортова думка... Дипломат з тебе... Але треба таки обережнішою бути.

— Наплювати і не розтерти!.. Все ж хоч і була обережною Русаква, а таки „нарізалась“: з лихої години виступила з спеціальним докладом про педагогіку.

ІЗ ЗАКОРДОННОЇ ПРЕСИ (Шаржі)

Остін Чемберлен

Варени „соціяліст“, ген. губ. Індокитаю

Маршал Пілсудський

Оглянувши блискучу з мусянжом та оксамитом залю, вщерть переповнену червоними косинками та шкурятанками, Русакова прищурилася сині, холодні, гострі очі: вона помітила ворогів... Замило під серцем.. Але треба було починати.

Почала вона з принципів педагогіки та її методів, далі, якимось скоком „ув'язала“ педагогіку з зуболікарською справою, блискуче під оплески розказала, як тісно сплетений зубний біль з зародженням плода в череві матері,—ще скокнула, вже в царину абортів—був тут справді янгольський голосок та чортова думка. Докладчиця нарешті зробила останній і головний висновок зі свого докладу:

— Аборт є досягнення істинно-пролетарської культури!

Русакова сподівалась на оплески.. Але аудиторія зашипіла, засвітіла. Навіть ті, що обідали, чи чавм ласували в притулку з ласкавого дозволу завідательки—навіть ті хитали головами... А „вороги“—вчена печериця та „шишка“ взяли слово. Ну, і рознесли.

Фактично за 24 години довелося розпрощатися з „милими діточками“ притулку. Ніколи було навіть плювати... Що правда, сорому ніякісного не було, не було й каяття, чи там чогось подібного,—була лише досада: таке хлібне й тепле місце займе хтось інший...

Покінчивши з педагогією Олена Дмитрівна майже негайно влаштувалась на посаду відповідального інструктора народної праці. Пайка була чудова... і в парку співали солов'ї, і баби садонили городину. Але під серцем смочке та й смочке..

— А що ж там у вас нового?—спитала Русакова хлопчину.

— Грець його знає... Анфіська тупорила кофей сьорбає. Така ж лахудра, як і ти, але добра: у неї, що хочеш, те й роби... І за спідницю її можна полапати... Ще казали, що ти вкрала з притулку панські килими—та такі, що й ціни їм нема. Нас допитували. Братва сказала по ширості, що ти—стерво, але про панські килими нічого не сказали.. Бувай здорова, як корова, і поросна, як свиня.. Привітай віх мене панські килими!..

Петрусь осідлав дубину, в останнє глянув на Русакову і наказав:

— Садови побільше огірків... На всю нашу комуна, що прибула в тутешній ліс...

* * *

Сонце повернуло на захід. По небу з півдня, пливли білі хмарки, в парку, на прогалині, де копали город було душно..

Надійшла сюди і зза куща подивилася, що діється, жінка голови незаможників Мужаєва—видивилась, збігла на село

і прибула з бабою Секлетою та сиротою—Катериною.. Надійшли сюди й жінки робітників з Милованівської цегельні.

— Звідки, молодички, в нашу комуна втирились?—запитала висока сухорлява Мужаєва.

— А ти що за цабе?

— А те цабе, що ви, паскуди, чужий хліб їсте... Не знаєте, що тут комуна Кузькиної дачі, санаторій, значить... Прититерили лахудри..

— Сама ти лахудра сухопара..

Почалась баб'яча сварка.

— По якому це праву ти взяла сторонніх бабів?—грізно запитала Мужаєва Русакову—неже своїх нема? Чи ми не здатні картоплю посадовити? Наша комуна—наш хліб... Свої сироти без діла тиняються, а вона, бач, зазвбки вигадала. Я своєму чоловікові скажу. На те він і голова бідних, щоб дивитись за інтересом свого народу.

— Гаразд, висякайся раніш,—холодно й суворо мовила Русакова.—Я взяла, значить маю право; кого хочу, того й беру. А тебе за довгий язик в чеку посадовлю.

— Ой-ой-ой, як налякала... Бачили й ми не таких, дивись но: підстриглась як дяк—вже й комуністка, козу завела—вже й хазяйка, баб на город загнала—вже й бариня. За тобою чека плаче, а не за мною. За таку кривду мало розстріляти..

Мужаєва демонстративно одвернулася. Баба Секлета, Катеринка—сирота почали було миролюбно:

— Як його не кривда.. Своє село на картоплі сидить, а їх лиха година принесла. Кузькина дача була панська і ми були панські. Тепер комуна—і ми в комуні... А вони—сторонні, і вона, дзьобата, теж стороння... А нам голодувати!

Секлета і Катеринка, наче їх різали, верещали на весь парк:

— А нам голодувати, а нам пропадати..

Жінки робітників з цегельні мовчали, але коли баба Секлета з миролюбного голосу перейшла на вереск—робітниці теж заверещали:

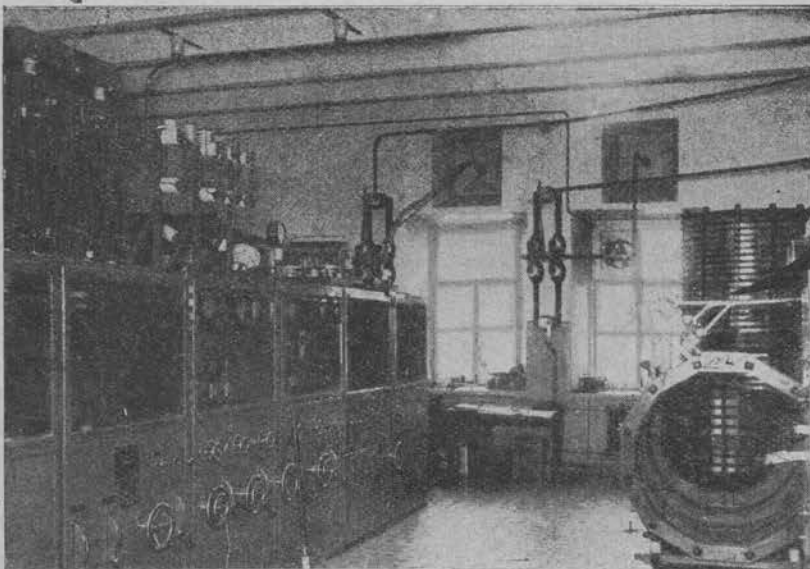
— Нам голодувати! Ніколи цього не буде! Тут наша комуна!

Секлета, Мужаєва, Катерина та десяток робітниць атакували лисянських бабів. Не сподівавшись атаки й почувуючи себе в чужій стороні, лисянські баби з прокольонами тікали од здоровенних кулаків озвірилих конкуренток..

Переможниці урочисто зайняли місце вигнаних.. Мужаєва сказала до мовчазної і хмурої що ніч Русакової:

— Командуй!

І почали працювати.

Загальний вигляд передатчика, Праворуч—будинок і щогла станції

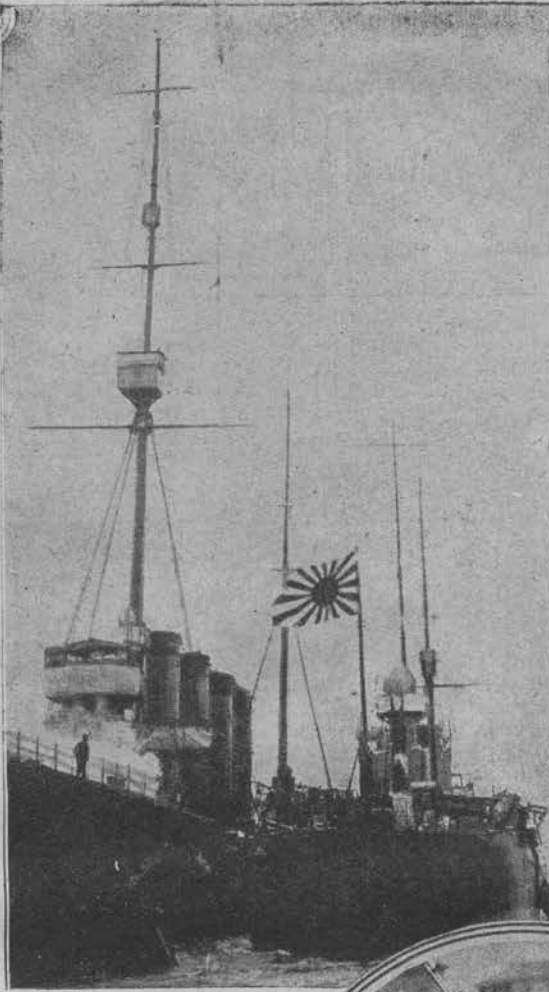
МОГУТНЯ РАДІОСТАНЦІЯ ім. КОМІНТЕРНУ

Збудована з радянського матеріалу, радянськими робітниками в Москві. Працює на хвилі 1450 метрів—міць в антені—до 40 кіловат. Чути її на 3.000 кілометрів. Збудована за провктом проф. Бронч-Бруевича. Працювати почала станція з 18 березня 1927 р. і є одною з найсильніших серед європейських радіотелефонних ставцій.

Радіостанція
„КОМІНТЕРН“

ДО ПОДІЙ У ХІНІ

Японський крейсер „Харіто“ прибув до Шанхая „на захист інтересів“ японських громадян

Чан-Кай-Ші лютує. Чан-Кай-Ші суворо розправляється зі своїми політичними ворогами. Голови покараних робітників виставляють на вуличних стовпах в Кантоні.

Труси в Пекіні. На вулицях Пекіну йдуть безперестанні труси. Шукають гомінданівців, комуністів, та лідерів профруху.

Внизу ліворуч—прапор гоміндану біля будинку пошти в закордонному кварталі Шанхая, праворуч—японські моряки на вулицях Шанхая.

НАРОДНЕ РІЗЬБЯРСТВО

Стаття М. Павленка. Фот. Сталинського

Вивчення українського народного мистецтва тільки не розпочинається. Деревляне ж різьбярство на Україні досі ще зовсім не досліджена галузь. А разом з тим різьбярство по дереву на Україні серед інших галузів народньої творчості в одно з найбільш улюблених і розповсюджених.

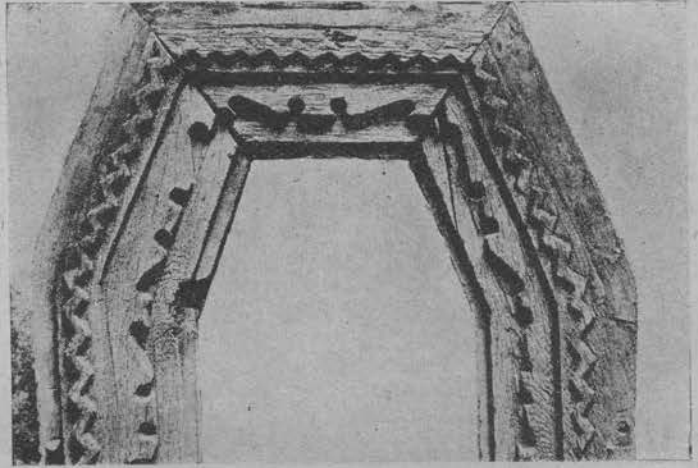
Важко сказати напевне, коли саме деревляне різьбярство почало вживатися на Україні, але можна думати, що початки його припадають на дуже глибоку давнину. Першими проявами мистецької творчості людини на самім світанку її існування, можливо, було різьбярство. Беручи свої початки з давніх часів, різьбярство по дереву на Україні незмінно йшло з життям народу до наших днів, існує ще й зараз, поволі заміраючи під впливом нових сучасних обставин.

Примінення своє різьбярство по дереву на Україні знайшло в архітектурі, як церковній, так і цивільній, в речах господарського вжитку, речах побуту то-що.

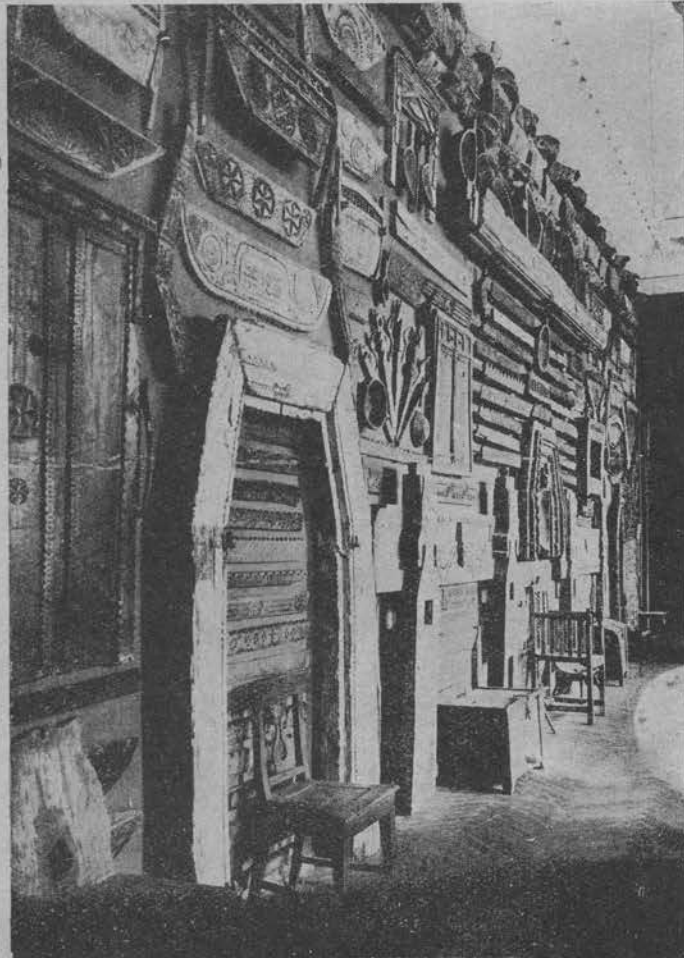
Не пишна, не грандіозна, але спокійна і затишна архітектура українського народу дала деревляному різьбярству таке ж скромне місце.

Стара церковна будівля на Україні занадто проста зовні, має різьбу лише на одвірках, що проходить ритмічною смужкою, написами і т. д.

Не більше, коли коли ще не менше, стара українська деревляна церква має різьбярних оздоб і з середини.

Старі різьблені одвірки

Збірка українського різьбленого дерева. Всеукраїнський історичний музей ім. Шевченка в Києві

В хатньому будівництві на Україні вживається деревляною різьби для оздоби також дуже вміру. В хаті зуміли надзвичайно влучно зв'язати ці різьблені прикраси з цілою архітектурою і безсумнівно, що примінення різьби десь іще в інших місцях, як церкви так і хати, було б зайвим. Липова платвина попід стріхою хати з причілкового боку, різьблена простим ритмічним орнаментом, іноді різьблені сандрики вікон, дуже рідко віконниці, іноді сошки ганку, або піддашся та карнизи їх—це й уся зовнішня оздоба різьбярством української хати. Головний липовий сволок хат, особливо старовинних, оздоблений ритмованою різьбою з різними хрестами та сонцями посередині, служить єдиною різьбленою прикрасою хатньої архітектури з середини. Різьблені частини ви знайдете і на інших деревляних будівлях, приміром:—на вітряках, коморах, брамах, тойгурах, то-що.

Різьбу тут розраховано на те, щоб її можна було розглядати на відповідному віддаленні і тому характер такого різьбярства виразніший, декоративний. Дрібної різьби в таких випадках не вживають.

Цілком інший характер має різьбярство, що оздоблює різні речі господарського вжитку, речі побуту, меблі і т. інш. Коли в архітектурі можна бачити різьблені речі, що будуть мати лише декоративне призначення, приміром різні коньки на хатах, брамах, то-що, то тут на речах побутового вжитку різьбярство є лише засіб оздобити, прикрасити поверхню речі, речі, що слугують далеко не декоративним призначенням. Але разом з цим різьба, оздоба будь-якої речі утилітарного вжитку, як і різьба в будівництві на Україні, чудово, бездоганно сполучена з самою річчю, з її формою, призначенням і т. д. Дуже нескладні меблі селянського вжитку на Україні мають також іноді оздобу різьбярством, але завжди і скрізь у міру. Мисник, різні полиці та кронштейни до них, скрині, особливо в старовину, любив наріз прикрашати різьбярством, це ще й зараз дуже розповсюджено в гуцулів. Улюбленим місцем для різьби є полицка для образів на покуті, так звана божничка, що майже завжди й скрізь прикрашається або звичайною ритмічно-геометричною різьбою, або цілою низкою виображень різних сонць, хрестів, дерев, а іноді й цілих архітектурних споруджень. Тут же трапляється часом підвищений штучно зроблений з дерева голубок.

На речах хатнього вжитку різьблену оздобу ви побачите майже всюди. Рубель, днище до гребня, гребінь і т. д.—це речі, що майже неодмінно будуть різьблені. Різні ковші, ложки, тарілки, солонички і т. д. також оздоблюються різьбярством.

Але найулюбленішим місцем деревляного різьбярства на Україні є речі, так би мовити вжитку чумацького. Сюди ми застосовуємо різні різьблені вози, сани, ярма і т. інш. Особливо

Різьблений посуд з дерева

багато різьблені були чумацькі вози. Чумак вирізував іноді на своїм возі навіть спідподу, щоб у далекій дорозі відпочиваючи під возом, очі теж могли відпочити на спокійнім ритмічнім різьбленим орнаменті.

Вози й сани свої нарід і зараз іще любить прикрашати різьбярством, особливо задки та передки.

З особливою любов'ю господар робить різні нарізування на ярмах, що звуться в народі „мережаними“, на притиках до ярем, люшнях і т. ж. Характер орнаменту на всіх цих речах здебільшого геометричний.

Це почасти можна пояснювати технічними умовами при виконанні самого вирізування.

Мотиви, що без кінця відмінюються, носять на собі сліди пережитку дуже давніх часів.

Так ми майже всюди побачимо давній культовий символічний знак сонця, хреста й т. інш.

Знаки ці особливо виразно можна простежити в різних профільних виображеннях коньків, а також на сволоках, божничках, одвірках і т. д.

Протягом довгого свого життя народне різьбярство відбило в своїх формах усі ті зміни й стилі, що відбувались у мистецтві в різні доби історії.

Характер і засіб різьбярства на Україні був завжди засобом поглибленого вирізування.

Орнамент виступаючий, так поширений у Росії, особливо в архітектурі, на Україні явище дуже рідке і то скоріше запозичене.

Не складне народне різьбярство на Україні, а тому воно й вимагав такого простого струменту.

Звичайне долото, ніж або цинтала, — ось ті приладдя, що за їхньою допомогою роблять селяне найпоширеніше своє геометричне вирізування.

Коли сюди додати ще ложчасте долото, що ним роблять дуже поширене також ложчасте вирізування, оце й буде весь струмент, вживаний народом для свого різьбярства.

Струмент цей, зрозуміло, здебільшого місцевого ковальського виробу і тільки останніми часами на село прокладають собі шлях ці речі виробу фабричного, привозного.

Оскільки різьбярство на Україні здебільшого є лише оздобою певної речі, то й оздоба дерева залежала від самої речі, а через те й не можна з певністю сказати про улюблену якусь породу дерева в народнім різьбярстві на Україні.

Хто ж нарешті, займався дерев'яним різьбярством на Україні?

Та ніхто ж інший, як сам селянин-гrecькосій.

* * *

Повно, серце, безмежних прагнень!—
Покохав я вогонь і юрбу!..
Чи везти-ж, чи везти стародавню
Наших дум і традицій гарбу!?

Ну, до чого ці жалі і крики!?
Буде грати нікчемний фарс!..
Над небаченим, сонячним віком
Не Монтень і не Шпенглер, а Маркс!

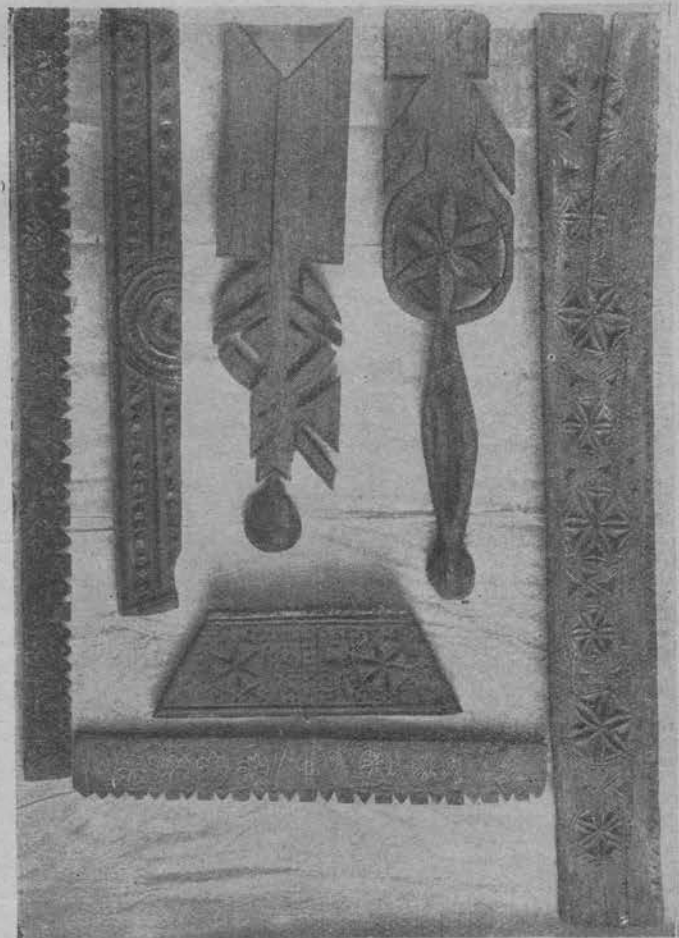
Харків 1927 р. Олекса Влизько

Він як умів робив здебільшого сам потрібну для себе річ, він же по своєму й оздоблював її.

Але різьбярством займалися й так би мовити фахівці-різьбярі, що виробляли різьблені речі на продаж і часом розвозили свої вироби по ярмарках.

Тоді виробництвом різьблених речей займалося багато людей в якомусь селі чи місті, коли це село чи місто лежало біля великого чумацького шляху, що сприяв збутові цих виробів. Під впливом різних умов, як ми вже згадували вище, зараз дерев'яне різьбярство поволі занепадає, поступаючись часом перед очима дуже низької художньої вартости.

Небезпека цілковитого зникнення зразків старого різьбленого дерева давно вже повстала перед збірцями пам'яток українського народного мистецтва і завдяки їх заходам ми зараз маємо вже досить численні збірки різьбленого дерева в наших музеях.

Різьблені речі з дерева

ТЕАТР „БЕРЕЗІЛЬ“ ЗАКІНЧИВ СЕЗОН

Нар. артист **Лесь Курбас**—
мистецький керівник „Березоля“

В. Чистякова в ролі Лі-ті-фу
—оперета „Мікадо“

Н. Ужвій в ролі Седі
—„Седі“

В. Меллер—художник театру
„Березіль“

Н. Титаренко в ролі Юм-ом
—оперета „Мікадо“

В. Сердюк в ролі матроса
—„Седі“

Бабіївва в ролі Міс Девідсон
—„Седі“

Мар'яненко в ролі графа
Потоцького —„Сава Чалий“

Балабан в ролі агента розшуку
—„Шпана“

Шагайда в ролі замзава
—„Шпана“

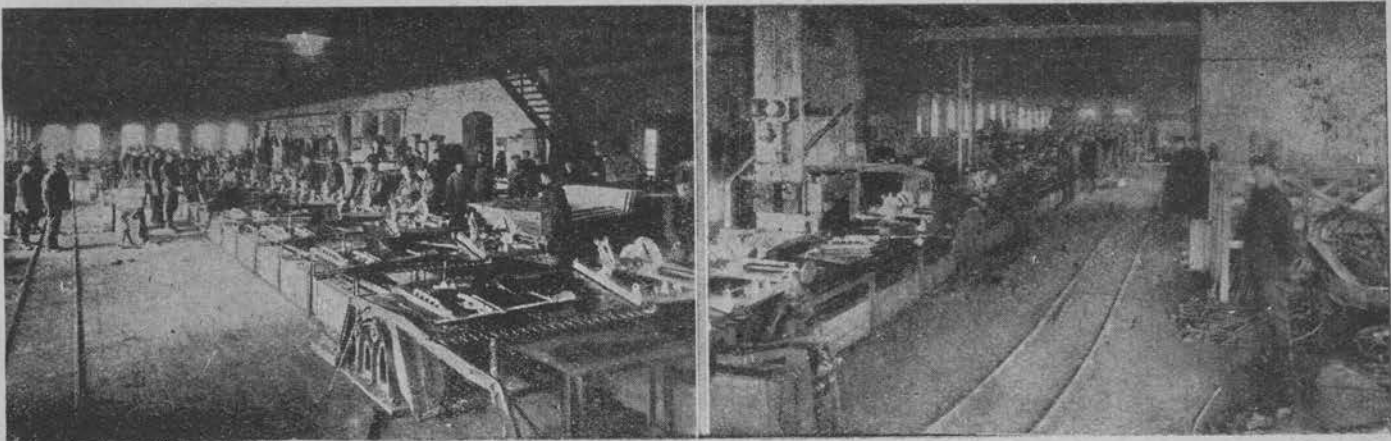

М. Крушельницький в ролі
Горна —„Седі“

О. Гірняк в ролі Пу-ба
—оперета „Мікадо“

КОНВЕЄРНА ЗАВОДИ „КОМУНАР“

Конвеєр, що дозволяє механізувати зборку машин-лобогрійок на заводі с.-г. машин „Комунар“ на Запоріжжі. Конвеєр введено замість ручного способу зборки; це значно здешевлює процес виробництва та прискорює вихід машин

Філософ

СКУЛЬПТОР ІВАН СЕВЕРА

Склад професури Київського Художнього Інституту—школи, що чим раз зростає, цього року поповнився цілою низкою нових молодих викладачів. Серед них до інституту приїхав за кордону скульптор Іван Севера.

Іван Севера народився в Галичині на Яворівщині р. 1891. Освіту здобував у Львові в Державній школі скульптури, потім студював скульптуру в Ленінградській Академії Мистецтв, далі—в майстерській школі Празької академії, в Парижі і нарешті закінчив Королівську академію мистецтв у Римі.

Іван Севера недавно повернувся на Радянську Україну і зараз викладає на

скульптурнім факультеті Київського Художнього Інституту.

Здобувши свою мистецьку освіту в цілій низці визначних мистецьких шкіл, Іван Севера вийшов незвичайно многогранним скульптором, що як викладач зуміє передати нашій молоді всі надбання найвизначніших митців у галузі скульптури.

Крім цього як добрий майстер він вілле свіжі сили не тільки в молодий ще скульптурний факультет Київського Художнього Інституту, а й у всю нашу скульптуру загалом.

На наших фотографіях подаємо репродукції з деяких праць художника.

Скульптор Іван Севера

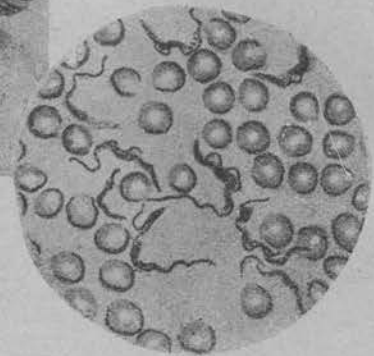
Робітник

Погруддя музики

СОННА

ХОРОБА

Прикінцева стадія хвороби. Ліворуч—муха „гლოსина“ що переносить „трипанозоми“—бактерії сонної хвороби; праворуч—„трипанозоми“ збільшені в 1000 разів.

Очевидно сонна хвороба—цей кат Середньої Африки—існувала й виконувала свою страшну роботу вже протягом цілих століть. Але перші певні відомості, що в них можна було пізнати безперечні симптоми сонної хвороби з'явилися тільки на початку XIX сторіччя.

Нині хвороба ця міцно вкорінилася по різних місцевостях Центральної Африки, де вона спустошила, обезлюдила і зробила зовсім неможливими для існування людности цілі області. Майже завжди пошесть цієї хвороби виникають близько річок та озер. Як правило, побіля них живе й плодиться страшний переносець пошесть—муха сонної хвороби „гლოსина“.

Така муха, вкусивши людину, залишає в крові останньої мікроорганічні зародки „трипанозоми“ і цим передає пошесть. Ці зародки нагайно ж починають неймовірно хутко розмножуватись і вже через 14 днів здебільшого наступають перші ознаки хвороби. Людині починає страшенно боліти голова, далі трясє пропасниця й болить усе тіло. Так, як малярія. Часто—густо ознаки початкового захворювання сонною хворобою і малярією до того подібні, що легко сплутати їх і часто сонну хворобу вважають за малярію.

Здебільшого через кілька тижнів, а часом і через кілька місяців з'являються характерні ознаки, що їх уже не має малярія—напр. опух головним чином потилиці. Опух цей вже свідчить про загальний, тяжкий стан, увесь бо організм людини вже опанувала сонна хвороба.

Третя й остання стадія хвороби характеризується тим, що трипанозоми потрапляють до головного й спинного мозку.

В наслідок цього настає той особливий симптом, що власне й дав назву хворобі—невпинне, непереможне бажання спати й спати: таке дуже, що хорого не можна навіть розбуркати, коли він засинає під час їжі.

Хвороба ця тягнеться місяці а то й роки, доки смерть не зволить нещасну людину від страждань. Але загалом вона не триває довго, надто ж у європейців.

Вже остаточно доведено, що тільки деякі породи глосини переносять пошесть. У мух цих пород, в кишечнику заводяться трипанозоми; вони протягом 2-3

тижнів досягають і потім проходять до слинних залоз мухи, а звідти вже, за першого вкусу, у кров людини.

Муха ця залишається пошесною (заразною) на увесь свій вік, тобто на кілька років.

Кожні 2-3 тижні муха плодить одного гробачка, що через місяць стає мухою і звичайно заразною.

Тільки хутким розмноженням у звязку з довговічністю мухи можна пояснити надзвичайне розповсюдження хвороби.

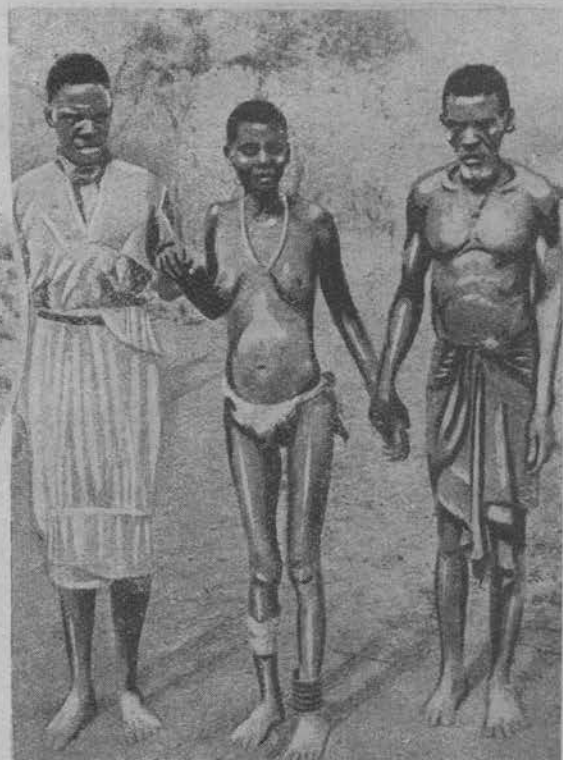
Засобів, що вбивали б одразу ці мікроби, знали багато, але вони дуже шкідливі для людини й тому їх не можна було вживати. Проте, кілька років тому в Німеччині винайшли ліки, що спершу було названо „Байер 205“, а потім „Германін“. Спершу ліки було успішно випробувано в лікарні для тропічних захворювань у Лондоні та Берліні, а потім це випробування провадила велика спеціальна експедиція до Центральної Африки. Особливо гарні наслідки дав лікування „Германіном“ за першого періоду хвороби, коли трипанозомів хоч і дуже вже багато в крові, але вони не зробили ще свого страшного діла—не пошкодили внутрішніх органів, головним чином мозку, залоз та нервової системи.

Нині продовжуються досліди й вивчення з метою найти ще досконаліший засіб лікування.

Однак це не применшує значіння „Германіну“, що про нього відомий біолог Юліан Хюкслеї сказав, що „ці ліки для союзників у фінансовому розумінні матимуть очевидячки значно більшу вагу, а ніж усі ті репараційні суми, що їх спочатку вимагали союзники“.

Хорий на початку лікування. Праворуч—той самий хорий після трьох впорскувань „Германіну“

Характерний лист з провінції: ні вулиці ні будинку, де живе адресат не вказано

садою. „Яка нечувана неухважність“, скажуть інші. Вони, звичайно, не знають, що з поштових скриньок у самім Харкові що-дня виймають 12-15 листів без адрес, а за рік цього буде... 4.500 листів у простір. А скільки „німих“ листів кидають що дня в поштові скриньки республіки?

І лежать вони, ці листи, даремно й безнадійно на головних поштах, чекаючи роками свого автодафе, даремно скаржаться ті, що писали їх своїм матерям і братам про брак грошей, крадіжки.

...„Надішли, коли можеш, хоч десять карбованців, доки ми викрутимося“...

Як довго чекатимуть вони на гроші?

„Ось я залишилася без грошей і без паперу та ще в дорозі. Послухала б тебе, поклала б у кошик, все було б ціле... та проте факт той, що це справжній жах“.

Добре, що про цей „жахливий факт“ поки що мати нічого не знає. „Саші краще, але йому ще важко говорити та їсть, неначе вовк... іноді йому уявляється, що він цар...“ Коли довго слухати такі думки,—не тільки адреси забудеш писати...

А матері й жінки сидять стурбовані десь у далеких закутках і місяцями чекають неначе свята на дорогий лист про недалекий приїзд...

„Милий сам не їде і листа не шле“.

„Дорога матусю, на превеликий жаль, я не зможу приїхати на великдень...“

„Ганно, я пишу тобі остаточно: наша пісня скінчилася... знайди собі, Ганно, гарного чоловіка і живи по людському, як ти бажала. Адже ти ще молода... Дочку я безумовно люблю і за неї дбатиму“ Олександр“.

А з боку дописано олівцем: „не приїжджай!“. Листівка на 5 рядків і без адреси. Як же ж здивується „Олександр“, коли тижнів через два нагряне до нього „Ганна“ разом з „безумовно коханою дочкою“ і скільки громів посиплеться після цього на зовсім невинну пошту! Листи „в простір“ пишуть не тільки зворушені чимсь люди. Дуже багато безадресних листів буває під новий рік:

ЛИСТИ В ПРОСТІР

Нарис Белли Берг

Іноді буває, що й нам доводиться по 2 місяці чекати на відповідь, лаючи пошту та адресата і нарешті одержуємо повідомлення, що нашого листа не приставлено на адресу (бо її не було).

„Дивна пригода“, гадаємо з до-

„Дорогі, з новим роком, з новим щастям!“

Вчора в Павла зустрічали новий рік.

Було дуже весело...“

Звичайно,—поміляла ще з голови не вилетіло.

Інші диваки велими гурбуються, не одержавши відповіді на листа: „Вже третю листівку тобі пишу, як у бездонну бочку...“

Не дивно, коли вони так само були адресовані.

Три однакові зелені конверти, а на них написано одноч і

тою самою рукою та відряджені всі в один день: „Харків, Чоботарська вул. № 7 і... більше нічого.“

Цікаві для психоаналізи люди, що пишуть такі листи.

Часто лихої долі зазнають єврейські та хінські листи.

Руські букви, виведені якимось квадратно, з правого боку на лівий, або тушем згори вниз, не прочитає не тільки листоноша, а й сам професор археолог.

Тут уже грає ролю не розсіяність чи неухважність, як у листах без адресів або з неповними й неточними адресами, а здебільшого малописьменність та звичка вживати письма „по своєму“.

Адже ж відомо, що по єврейському пишуть з права в ліво, а по хінському крім того ще згори вниз. Отже засвоївши окремі знаки хінець чи єврей і нанизує їх в рядки, що найбільш відповідають його смакові та давнішим звичкам. А пошті від цього тільки зайва морока.

Цікаво теж простежити за листами, що приходять до міста з провінції.

Частенько між ними трапляються листи, де не зазначено ні вулиці, ні будинку.

Тут безперечно маємо діло з міреним містом на сільський аршин: адже ж у селі листоноша й без „вулиці“ легко знаходить кожного адресата, так чому ж цього не може зробити міський листоноша?

Бувають конверти з фантастичними адресами від установ з їхнім штампом.

Наприклад, одна досить велика установа посилав листа на адресу: Палац праці № 0.

Чи не уявляєте ви собі при цій мольдену експедиторшу, що одною рукою пише адреси на листах, а другою держить біля вуха телефонну трубку і кокетливо всміхається?

Як каже поштова контора—„На схорону за невказівкою повної адреси“

В адресі маленька неточність: не зазначено, кому посилляється листа

БОРИСЛАВ СМІЄТЬСЯ

В середині травня на Одеській кіно-фабриці ВУФКУ буде закінчено новий фільм «Борислав сміється» за відомою повістю Івана Франка, сценарій Нечеса П., режисер Рона, художник Кричевський.

„Борислав сміється“ буде одним із фільмів, намічених ВУФКУ до випуску під назвою „Класик на екрані“. З цієї серії ВУФКУ вже випустило „Миколу Джерю“, „Сорочинський ярмарок“ і закінчує тепер „Черевики“. В картині „Борислав сміється“ змальовано життя і боротьбу за свої права бориславського робітництва 70-х років.

Борислав — велике місто в Галичині, де зосереджено нафтову промисловість. І досі тут робітництво псневолене, працює в копальнях нафтових та воскових. Раніш ці ко-

пальні належали Австро-Угорщині, тепер їх прибрала до своїх рук Польща.

Основний сюжет фільму такий: копальні експлуатують дві родини багатіів Гамершляг і Гольдкремер, що постійно конкурують. Вони визискують робітників на нафтових і воскових копальнях. Віденський хемік винаходить засіб, як земляний віск переробляти, щоб він якістю став подібний до бджоляного. Свій секрет винахідник продав агентові власника копалень у Бориславі. Агент другого власника копалень підмовляє учня винахідника, щоб той викрав секрет у винахідника і продав. Учень пого-

джується і приїздить до Борислава, де буде фабрика.

Робітництво, що працює на копальнях, ще несвідоме, але серед нього поступово зароджуються ідеї об'єднання, організації.

У робітників є братство, що таємно збирається і обмірковує внутрішні робітничі справи. З'являється робітник Бенедьо (артист Шумський) і починає доводити, що ці збори нічого не дадуть, а що робітникам треба організувати касу взаємодопомоги. Робітники погоджуються з цим і закладають таку касу. Одночасно два братчики з організації роблять експропріацію, забирають 3000 карб. і приносять їх до каси. Робітники оголошують

Барбе та інші. На Одеській кінофабриці для картини спеціально збудовано бориславські нафтові копальні, де й відбувається дія.

Деякі моменти знято і в окремих підприємствах.

Фільм матиме особливу вагу ще й тим що він незвичайно об'єктивно відтворить лихоліття бориславського пролетаріату 70-их років минулого віку.

страйк, що проходить спочатку організовано, а далі провалюється, бо капіталісти викрадають касу в робітників. Стан робітників скрутний. Братчики вирішують запалити Борислав, але Бенедьо не погоджується з цим. Проте робітники здійснюють своє рішення і палять Борислав. Все закінчується розгромом робітників.

У картині заняті актори: Осташевський, Мацієвська, Рамі-Шор, Загорський, Ляров, Кучинський,

ДИТЯЧИЙ САНАТОРІЙ

(Селище „Ясна Поляна“)

На високім місці, оточеним фруктовим садом, стоїть 2-х поверховий будинок дитячого санаторія. Ще тільки підходиш до брами, а вже чуєш дзвінки голоси дітей, що бавляться на пісчанім майдані біля будинку. Дітей робітників і службовців у віці від 3 до 15 років, схильних до занедужання на сухоти, надсилають до санаторія і вони протягом 6—8 тижнів проходять пильний санаторний режим, курс лікування.

Трудовий день починається о 7 год. ранку: всі діти встають, самі одягаються, стелять ліжка, миються та йдуть до їдальні снідати, причім чергові, призначені зі стар-

Дитяче селище „Ясна Поляна“ біля Харкова. Діти вільну годину використовують на повітрі

Загальні збори дитячого колективу. Праворуч—діти доглядають за „господарством“—годують собак

ших віком дітей, доглядають за маленькими: одягають, умивають і годують їх. Після сніданку починається праця. Старші діти читають, малюють, вчать музики, роблять вільні гімнастичні вправи, а малеча в цей час бавиться з ляльками або слухає виховательку, що читає їм казки. Перед обідом час гуляння на повітрі в саду. Хутко одягаються, допомагають маленьким і веселою, галасливою юрбою вибігають на двір.

„Та тепер ще немає в саду такого широкого місця для них. Інша справа влітку, коли цвіте сад“, говорить одна з виховательок, „тоді діти чого тільки не роблять: влаштовують усякі можливі гулянки, купаються під душами, збирають колекції комах і гріються на сонці“. Все

Видавництво „Вісти ВУЦВК“.

Редактор Е. Касяненко

Укрголовліт 837/кв.

Друкарня ВУЦВК'у „Червоний Друк“.

Зам. № 2949—14000.

КРЕМ

МЕТАМОРФОЗ

ЛУЧШЕЕ
ИСПЫТАННОЕ
СРЕДСТВО
ПРОТИВ

ВЕСНУШЕК,
КРАСНОТЫ,
ЖЕЛТЫХ ПЯТЕН,
ЗАГАРА,
УГРЕЙ И ДР.
НЕДОСТАТКОВ
КОЖИ ЛИЦА.

КАЗИМИ

ХАРЬКОВСКАЯ
КООПЕРАТИВНО-
ПРОИЗВОДСТВЕННАЯ
МЕХАНИЧЕСКАЯ
АРТЕЛЬ

„КООПМЕХАНЗАВОД“

АРЕНДУЮЩАЯ
ГОСУДАРСТВЕННЫЙ
МЕХАНИЧЕСКИЙ ЗАВОД № 4,

ПРОИЗВОДИТ:

Капитальный ремонт двигателей
внутреннего сгорания и автомобилей
Слесарные, токарные и штамповаль-
ные работы

Болты, гайки, заклепки, глухари, крючья
Заказы принимает по договорам и в срок с неустойкой

ИМЕЮТСЯ НЕФТЕМОТОРЫ
от 8 до 90 лошадиных сил

Техническая контора артели ул. Свердлова, № 51

Телефон № 54-36

Завод артели Кооперативная, № 30

1-ая ГОСУДАРСТВЕН. МЕБЕЛЬНАЯ, ОБИВНАЯ
И МАТРАЦНАЯ МАСТЕРСКАЯ
ХАРЬКОВСКОГО ГОС. ТРЕСТА

„КОМДРІВ“

при ХОПМПЕ Кооперативная, 24/26

ПРИНИМАЕТ ЗАКАЗЫ

на изготовление и ремонт разной мягкой
мебели и матрацов, штор маркиз и разн. драпри,
а также упаковка и отправка. Полное оборудов.
мягкой мебелью государственных учреждений на
льготных условиях расчета

Исполнение добросовестное с гарантией
за качество

АДМИНИСТРАЦИЯ

МЕЛЬНИЧНЫЕ ПОСТАВА К ТРАКТОРАМ

ЖЕРНОВА, МАССА ДЛЯ ЗАЛИВКИ ЖЕР-
НОВОВ, КРЕМЕНЬ, КВАРЦ, НАЖДАК И
КОРУНД, С ГАРАНТ. ЗА КАЧЕСТВО,
ИЗГОТОВЛЯЕТ ГОС. ЗАВОД

аренд. МАЙЗЕЛЬ и ШЛАПАКОВ

Харьков, Ст.-Московская, № 42

В
У
Ф
К
У

ВСЕУКРАЇНСЬКЕ
ФОТО-КІНО-УПРАВЛІННЯ

В
У
Ф
К
У

НАЙБЛИЖЧИЙ ВИПУСК
ОДЕСЬКОЇ КІНО-ФАБРИКИ

ВЕЛИКИЙ ХУДОЖНИЙ ФІЛЬМ

БОРИСЛАВ СМІЄТЬСЯ

Фільм змальовує боротьбу бориславського робітництва 1870-их років

В головних ролях:

актори ШУМСЬКИЙ, ОСТАШЕВ-
СЬКИЙ, РАМІ-ШОР, МАЦІЄВ-
СЬКА, ЗАГОРСЬКИЙ, ЛЯРОВ,
КУЧИНСЬКИЙ, БАРБЕ та інші

Сценарій П. НЕЧЕСА,
за повістю Ів. ФРАНКА
Режисер РОНА
Худ. проф. КРИЧЕВСЬКИЙ